

Sygn. akt: I C 1847/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Karpińska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Kamila Salamońska

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2016 r. w Toruniu

sprawy z powództwa U. C.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta T.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta T.

na rzecz powódki U. C. kwotę 2.666,00 zł (dwa tysiące sześćset sześćdziesiąt sześć złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 listopada 2015r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki 142,00 zł (sto czterdzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów sądowych;

IV. ustala, iż koszty zastępstwa procesowego znoszą się wzajemnie między stronami.

Sygn. akt I C 1847/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 04 listopada 2015r. powódka U. C. wniosła o zasądzenie od Skarbu Państwa Prezydenta Miasta T. kwoty 5.672 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że władał wydzieloną działką ogrodniczą o nr 90, która wchodziła w skład kompleksów działkowych przy ul. (...) w T.. Ogród działkowy założony został decyzją z dnia 2 września 1977r. Do 20 listopada 2000r. właścicielem ogrodu działkowego był Skarb Państwa. Decyzją z dnia 31 lipca 2000r., utrzymaną przez Wojewodę (...) z dnia 20 listopada 2000r., Prezydent Miasta T. nieruchomości, na której znajdował się ogród działkowy, przekazał właścicielom. Minister Infrastruktury decyzją z dnia 26 czerwca 2009r. orzekł o wydaniu ww. decyzji z naruszeniem prawa. Z uwagi na przedawnienie decyzji nie można było uchylić. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 27 marca 2013r. działkowcy zostali zobowiązani do wydania działek. Powódka poniosła szkodę w wyniku niezgodnego z prawem działania władzy publicznej – Prezydenta Miasta T. na kwotę 5.672 zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu. Pozwany przyznał fakt wydania spornego gruntu właścicielom S. i A. W.. Przez kolejne lata powódka nieprzerwanie korzystała z działki, pobierała wszelkie pożytki, korzystała z działki w celach rekreacyjnych. Postawienie ogrodów w stan prawnej likwidacji nie spowodowało jakiegokolwiek uszczerbku w majątku powódki. Powódka w żaden sposób nie wykazała, że nakłady zostały poczynione przez datą uprawomocnienia się decyzji, czyli przed 20 listopada 2002r. Roszczenia o zwrot nakładów powinny być kierowane przeciwko właścicielowi, który odebrał rzecz z nakładami. Pozwany wskazał również, iż powódka od listopada 2002 r. straciła przymiot posiadania w dobrej wierze, a zatem nie ma zastosowania art. 226 § 1 kc. Pozwany podniósł też zarzut przedawnienia roszczenia, wskazując, że odpowiedzialność za szkodę wynosi 3 lata, natomiast decyzja została wydana w 2002r.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

Decyzją z 20 września 1977r., UA/T/III/65/77, Wojewódzka Dyrekcja Rozbudowy Miast i Osiedli (...) w T. zatwierdziła plan zagospodarowania przestrzennego trzeciej rozbudowy Zakładów (...) w T.. Na podstawie aktu notarialnego z dnia 4 lipca 1979r. Skarb Państwa – Przedsiębiorstwo Państwowe (...) nabył od A. i S. W. nieruchomości położoną przy ul. (...) w T., z przeznaczeniem pod pracownicze ogródki działkowe, realizowane w ramach strefy ochronnej trzeciej rozbudowy zakładów. Plan zagospodarowania terenu ogrodów działkowych przy ul. (...) został zatwierdzony decyzją Wojewódzkiego Biura (...) w T. z 21 listopada 1979r. Na przejętej nieruchomości (...) Elana zorganizowały pracowniczy ogród działkowy.

Bezsporne.

Na dzień 20 listopada 2000r. na terenie ogródka działkowego nr 90 posadzone były następujące rośliny: 3 jabłonie (7-letnie), 2 wiśnie (2-letnie), 2 śliwy (7-letnie), 3 winorośle (2-letnia), 3 leszczyny (7-letnie), werbena (0,25 m² 2 – letnia), 1 forsycja (2-letnia), 15 sztuk tawuła (2-letnie) 1 świerk srebrzysty (7-letni), trawnik (150m² 2-letni). Wartość roślin wynosiła 2.666 zł.

Dowód: opinia biegłego k. 126-154

W maju 2003 r. U. C. nabyła prawo do korzystania z wydzielonej działki nr (...).

Bezsporne. k. 12

Decyzją z dnia 31 lipca 2000r., (...). (...)—1/10/00, Prezydent Miasta T., wykonując zadania z zakresu administracji rządowej, orzekł o zwrocie nieruchomości, na której urządzono sporne ogrody, poprzednim właścicielom. Po rozpatrzeniu odwołań Zarządu Miasta T., (...) S.A. w T., decyzją z dnia 20 listopada 2000r., (...).III.OT. (...)—4/10/2000, Wojewoda (...) utrzymał zaskarżoną decyzję w mocy. Wyrokiem z dnia 20 listopada 2002r. Naczelny Sąd Administracyjny Ósrodek (...) w G., w sprawie (...) SA/GD (...) oddalił skargę na decyzję Wojewody (...) z dnia 20 listopada 2000r.

Decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2009r., (...), obie ww. decyzje zostały uznane za wydane z naruszeniem prawa.

Bezsporne.

Na zebraniu działkowców w 2013r. poruszana była kwestia wydanych decyzji „zwrotowych”.

Dowód: przesłuchanie powódki k. 119v, 00:20:03- 00:27:45

U. C. zdała działkę w dniu 19 września 2014r. W tym dniu na terenie ogródka działkowego znajdowała się altana, chodnik z płyt betonowych, taras betonowy, studnia wodociągowa z wodomierzem. Do altanki doprowadzona była instalacja elektryczna. Posadzone były następujące rośliny: 3 jabłonie (21-letnie), 1 grusza (6-letnie), 2 śliwy (4-letnie), 2 śliwy (21-letnie), 2 wiśnie (16-letnie), 7 czarnych porzeczek (14-letnie), 2 czerwone porzeczkę (14-letnia),

1 winorośl (3-letnia), 3 winorośle (16-letnie), 5 leszczyn (21-letnie), byliny dekoracyjne (4,7m² 2letnie), werbena (0,25m² 16-letnia), 2 róże pnące (6-letnie), 1 bukszpan (9-letni), 1 forsycja (16-letnia), 15 sztuk tawuła (16-letnie), 1 świerk srebrzysty (21-letni), 1 świerk (6-letni), 1 thuja (11-letnia) trawnik (150m²). Wartość składników budowlanych wynosiła 11.444 zł, a roślinnych 4.710 zł.

Dowód: opinia biegłego k. 126-154

W dniu 4 grudnia 2014r. U. C. złożyła do Sądu wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, co do odszkodowania za poniesione nakłady na sporny ogród działkowy. Zawezwanym był Skarb Państwa – Prezydent Miasta T..

Bezsporne.

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny został ustalony na podstawie okoliczności bezspornych, dokumentów przedłożonych przez strony do akt sprawy, przesłuchania powódki, opinii biegłego sądowego oraz na podstawie art. 230 k.p.c.

Sąd w pełni dał wiarę dowodom w postaci dokumentów zgromadzonych w toku procesu albowiem były kompletne i jasne, wraz z pozostałymi dowodami obrazowały dokładny stan faktyczny sprawy. Ich prawdziwość nie budziła, w ocenie Sądu, jakichkolwiek wątpliwości. Co więcej wiarygodność i autentyczność przedłożonych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd dał wiarę twierdzeniom powódki co do nakładów poczynionych na działkę, znajdujących się na działce nasadzeń i obiektów oraz okresu, w którym powódka powzięła wiedzę o decyzjach przekazujących nieruchomości państwu W..

W sprawie sporna była zarówno zasada odpowiedzialności pozwanego, jak też wysokość odszkodowania oraz data, na którą należy ustalić wartość obiektów, nasadzeń i naniesień.

Pozwany utrzymywał, że datą tą winien być dzień 20 listopada 2002r., tj. data wydania wyroku przez Naczelny Sąd Administracyjny Ósrodek (...) w G., w sprawie (...) SA/GD (...), w którym Sąd oddalił skargę na decyzję Wojewody (...) z dnia 20 listopada 2000r.

W ocenie Sądu wartość nasadzeń i naniesień winna być obliczona na dzień 20 listopada 2000r., czyli na dzień wydania decyzji przez Wojewodę (...) (jako organu II instancji), wydanej po rozpoznaniu odwołania od decyzji Prezydenta Miasta T. z dnia 31 lipca 2000r.

Decyzja wydana przez Wojewodę (...) z dnia 20 listopada 2000r., jako organ II instancji jest decyzją ostateczną. (nie oznacza to, że była to decyzja niewzruszalna). W myśl art. 15 k.p.c. postępowanie administracyjne jest dwuinstancyjne. Przepis art. 16 § 1 k.p.a. ustanawia ogólną zasadę trwałości ostatecznych decyzji administracyjnych. Zgodnie z nią decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji, są ostateczne. Uchylenie lub zmiana takich decyzji, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w wypadkach przewidzianych w kodeksie lub ustawach szczególnych. Mając powyższe na uwadze decyzja Wojewody uprawomocniła się z chwilą jej wydania.

Decyzje ostateczne w administracyjnym toku instancji podlegają – w zakresie ustalonym w kodeksie postępowania administracyjnego – kontroli sprawowanej przez sądy administracyjne z punktu widzenia ich legalności, czyli zgodności z prawem. Do kontroli tej dochodzi w przypadku wniesienia skargi na decyzję administracyjną. Przedmiotem tej kontroli są decyzje ostateczne. Decyzje ostateczne są decyzjami, od których nie przysługuje już odwołanie w administracyjnym toku instancji. Jednakże wymaga podkreślenia, że w grę z istoty rzeczy może wchodzić tylko decyzja administracyjna wydana w sprawie, w której postępowanie administracyjne zostało w ogóle już zakończone.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że wartość należnego powodowi odszkodowania należało wyliczyć na dzień 20 listopada 2000r.

W ocenie Sądu niezasadny był podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia. Jak wynika z akt sprawy powódka nie była adresatem decyzji administracyjnych wydawanych co do nieruchomości, w skład której wchodził zajmowany przez nią ogródek działkowy. Działkowcy, w tym powódka o tym, że przedmiotowe decyzje zostały wydane dowiedział się dopiero na zebraniu działkowców w 2013r. Dopiero od powzięcia przez powódkę wiadomości o wydanych decyzjach administracyjnych rozpoczął bieg termin przedawnienia o zwrot nakładów, naniesień i nasadzeń na przedmiotowy ogródek działkowy. Pozew został złożony w dniu 26 listopada 2015r., natomiast w dniu 4 grudnia 2014r. U. C. złożyła do Sądu wnioski o zawiązanie do próby ugodowej co do odszkodowania za poniesione nakłady na sporny ogród działkowy. Zawiązanym był Skarb Państwa – Prezydent Miasta T.. W dniu złożenia wniosku o zawiązanie do próby ugodowej nastąpiło przerwanie biegu terminu przedawnienia roszczenia. Nie upłynął tym samym trzyletni okres przedawnienia roszczenia ((...) k.c.)

Z uwagi na to, że ustalenie wartości nasadzeń i naniesień wymagała wiadomości specjalnych Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego.

Sąd nie jest związany opinią biegłego i ocenia ją na równi z innymi środkami dowodowymi w ramach swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Ocenę opinii biegłego odróżniają jednak szczególne kryteria. Stanowią je: zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonej w niej wniosków. Przedmiotem opinii nie jest bowiem przedstawienie faktów, lecz ich ocena na podstawie wiedzy fachowej (wiadomości specjalnych). Nie podlega ona zatem weryfikacji jak dowód na podstawie kryteriów prawdy i fałszu. Nie chodzi tu bowiem o kwestię wiarygodności lecz o pozytywne lub negatywne uznanie wartości zawartego w opinii i jej uzasadnieniu rozumowania. Sąd ocenia dowód z opinii biegłego nie tylko przez pryzmat jej wniosków końcowych, ale również w oparciu o dokumentację, na podstawie której została wydana.

W przedmiotowej sprawie Sąd uznał za przekonywującą opinię biegłego, ponieważ była ona logiczna i spójna oraz udzielała w wystarczającym stopniu odpowiedzi na pytania ujęte w tezie postanowienia dopuszczającego ten dowód. Biegła dysponowała dokumentacją zdjęciową obrazującą stan działki na 2014r. i posiłkowała się operatem szacunkowym sporządzonym w dniu 16 kwietnia 2013r. Nie można także pominąć tego, że opinia sporządzona została przez osobę posiadającą niepodważalną wiedzę dotyczącą dziedziny objętej zakresem przedmiotowym opinii. Biegła posiadała zatem wystarczającą wiedzę i doświadczenie, by móc w prawidłowy sposób odpowiedzieć na pytania zawarte w tezie dowodowej.

Pracowniczy ogród działkowy przy ul. (...) w T. powstał pod rządem ustawy z 9 marca 1949r. o pracowniczych ogrodach działkowych (Dz. U. nr 18, poz. 117; dalej powoływana jako „ustawa z 1949r.” lub „ustawa”). Założony został przez Przedsiębiorstwo Państwowe Zakłady (...) w T., jako tzw. ogród przyzakładowy (art. 5 ust. 2 ustawy). Ustawa z 1949r. nie przewidywała przekazywania gruntów, przeznaczonych pod ogrody działkowe, w użytkowanie Zrzeszeniu (...), który na zasadzie wyłączności zarządzał ogrodami (art. 2 ust. 1 ustawy). Obowiązek taki wprowadziła dopiero ustawa z 6 maja 1981r. o pracowniczych ogrodach działkowych (Dz. U. nr 12, poz. 58, ze zm.; dalej powoływana jako „ustawa z 1981r.” lub „ustawa”). Art. 8 tej ustawy w pierwotnym brzmieniu stanowił, że grunty przeznaczone pod pracownicze ogrody działkowe terenowe organy administracji państwowej przekazują nieodpłatnie w użytkowanie (...) Związki (...). Pod rządem ustawy z 1949r. założenie ogrodu wymagało jedynie odpowiedniego zapisu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (art. 4 zd. 2), a w braku prawomocnego planu – wyznaczenia terenu przez zarząd miejski lub gminny (art. 7 ust. 1 ustawy) oraz przekazania w zarząd Zrzeszeniu (...) – co zgodnie z ustawą nie wymagało żadnej szczególnej formy. W przypadku zakładowego ogrodu działkowego przy (...) Elana wymogi te zostały bezspornie spełnione. Ogród został zatem założony zgodnie z obowiązującym wówczas prawem. Zarząd ogrodu przydzielił poprzednikowi powoda działkę, a zatem uzyskał on uprawnienie do korzystania z działki, następnie uprawnienie przeniósł na powoda. Wejście w życie ustawy z 1981r. zmieniło sytuację

prawną o tyle, że istniejące w dniu jej wejścia w życie miejskie i przyzakładowe ogrody działkowe stały się ogrodami w rozumieniu ustawy (art. 32 ust.1), (...) Związek (...) przejął nieodpłatnie majątek, należności i zobowiązania działających dotychczas jednostek organizacyjnych ogrodów (art. 32 ust. 2) oraz nabył własność urządzeń, służących do wspólnego użytku działkowców (art. 32 ust. 3 ustawy). Jak już wyżej wskazano, ustawa wprowadziła zasadę nieodpłatnego przekazywania gruntów, przeznaczonych pod pracownicze ogrody działkowe, w użytkowanie (...) Związkowi (...). Nie nałożyła jednak obowiązku dostosowania się do tego wymogu przez ogrody istniejące w dniu jej wejścia w życie i nie wyznaczyła w tym celu żadnego terminu – co jest regułą w przypadku ustaw ustanawiających nowe reguły organizacyjne dla istniejących już podmiotów. Mając na uwadze treść art. 32 ust. 1 ustawy nie sposób przyjąć, iż z chwilą jej wejścia w życie działkowcy utracili prawo korzystania z działek, przyznane im zgodnie z wcześniej obowiązującym prawem. W ocenie sądu, uprawniony jest zatem wniosek, iż na mocy powołanego przepisu (...) Związek (...) nabył prawo użytkowania gruntów, na których założono ogrody działkowe na podstawie ustawy z 1949r., z mocy prawa. Kolejną konsekwencją wejścia w życie ustawy z 1981r. było nabycie przez działkowców własności nasadzeń, urządzeń i obiektów, istniejących na działkach w dniu wejścia w życie ustawy, jak też później wykonanych (art. 13 ust. 2). W sprawie było bezsporne, iż wpieryw poprzednik powoda, a następnie powódka sukcesywnie od czasu otrzymania przydziału działki zagospodarowywali działkę, dokonując również nakładów. Decyzja o zwrocie nieruchomości poprzednim właścicielom oznaczała w istocie likwidację ogrodu działkowego, ponieważ nie może on funkcjonować na innej nieruchomości niż państwowa lub gminna. W dacie uprawomocnienia się tej decyzji ogród – w sensie prawnym – przestał istnieć, a działkowcy utracili zarówno prawo użytkowania działek, jak też prawo własności nasadzeń, urządzeń i obiektów. Konsekwencją wydania decyzji był zatem uszczerbek w majątku powódki, wyrażający się wartością istniejących w dacie jej uprawomocnienia się nasadzeń, urządzeń i obiektów. Ponieważ uprawniony organ, którego oceną sąd jest związany, stwierdził, że decyzja wydana została z naruszeniem prawa, Skarb Państwa zobowiązany jest do wynagrodzenia wyrządzonej powodom szkody. Podstawą odpowiedzialności Skarbu Państwa nie jest jednak powołany przez powodów art. 417¹ § 2 k.c. Przepis ten został dodany do kodeksu na mocy ustawy z 17.06.2004r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 162, poz. 1692; dalej powoływana jako „ustawa z 17.06.2004r.”) dniem 1.09.2004r. Co prawda, na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z 22.07.2010r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. nr 155, poz. 1037) omawiany przepis uzyskał moc wsteczną ale tylko w odniesieniu do odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez wydanie prawomocnego orzeczenia sądu. W przypadku szkody wyrządzonej przez wydanie decyzji administracyjnej, która stała się ostateczna przed 1 września 2004r., zastosowanie znajdują przepisy obowiązujące przed tą datą (art. 5 ustawy z 17.06.2004r.). W okolicznościach sprawy chodzi o art. 153 kpa w zw. z art. 417 § 1 k.c., przy czym wina funkcjonariusza nie jest przesłanką odpowiedzialności Skarbu Państwa (vide: wyrok TK z 4.12.2001r., SK 18/00, OTK 8/2001, poz. 256).

W sprawie nie ma natomiast zastosowania powołany w odpowiedzi na pozew art. 226 k.c. Przepis ten, podobnie jak pozostałe przepisy dotyczące tzw. roszczeń uzupełniających (art. 224 – 230 kc), dotyczy wyłącznie rozliczeń pomiędzy właścicielem rzeczy a osobą, która z niej korzysta bez tytułu prawnego. Tymczasem powódka korzystała z gruntów Skarbu Państwa na podstawie tytułu prawnego w postaci prawa użytkowania działek. Powołane przepisy znajdują natomiast zastosowanie do rozliczenia nakładów, dokonanych przez powoda po dniu uprawomocnienia się decyzji o zwrocie nieruchomości. Adresatem ewentualnych roszczeń powodów z tego tytułu nie może być natomiast pozwany ponieważ nie był on już wówczas właścicielem nieruchomości.

Mając powyższe na uwadze i na podstawie powołanych przepisów prawa, sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.666 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 listopada 2015r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 kpc, zważywszy na stopień uwzględnienia żądania, znosząc wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego oraz zasądając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 142 zł tytułem połowy opłaty sądowej.